KUNTALIITTO LIVE Vartteja vapaa-ajasta

Tervetuloa mukaan webinaariin!

Ohjelmassa tänään

Kuntien ja järjestöjen yhteistyö – hyvät käytännöt jakoon
Elsa Mantere ja Sami Niemi

Vapaan sivistystyön ajankohtaiset
Annakaisa Tikkinen

Mitä tuore Ankkuri-selvitys kertoo ja mitä kunnissa on hyvä tietää Active Clubs -toiminnasta?
Elsa Mantere ja Tatu Keitaanniemi

Muut ajankohtaiset
Maria Salenius

KUNTALIITTO Kommun-förbundet

KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Kuntien ja järjestöjen yhteistyö – hyvät käytännöt jakoon

Elsa Mantere ja Sami Niemi

Historiaa työkirjan taustalta

- Kuntapohjainen tarkastelu järjestöyhteistyöstä puuttunut aiemmin
- Taustalla järjestökentän roolin muutos, mutta toisaalta myös kuntien moninaiset muodot tukemiseen
- Kuntaliiton henkilöstömuutokset hidastaneet asian edistämistä
- Myös muutokset toimintaympäristössä vaikuttaneet
  - Hyvinvointialueet
  - Muut reformit
  - Viimeisimpänä järjestöjen rahoitus
- Tavoitteena ollut rakentaa tarkastuslista kunnille järjestöyhteistyön liittyen – sekä suomeksi että ruotsiksi

Järjestöjen monipuoliset roolit suhteessa kuntaan ja yhteiskuntaan

- Järjestöyhteistyössä on hyvä tunnistaa järjestöjen erilaiset roolit suhteessa kuntaan ja yhteiskuntaan. Erilaisia järjestörooleja voivat olla mm.
  - Palvelujen tuottaminen
  - Asiantuntijuus*
  - Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen
  - Osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen
  - Tapahtumien ja toiminnan järjestäminen
  - Työllistäjä ja matalan kynnyksen työllistäjä
  - Edunvalvonta
  - Kokonaisturvallisuuden ja toimintakyvyn edistäminen
  - Yritysyhteistyö myös järjestöjen voimavara

*Esimerkiksi tiedon tuottaminen sellaisista asukkaista, joita kunta ei omilla osallisuuden keinoilla helposti tavoita

KUNTALIITTO

Kunnan mahdollisuudet tukea järjestöjä

- Avustukset
  - Rahallinen avustaminen kuntien avustuskäytänteiden mukaisesti
  - Toiminta- tai hankekohtaiset avustukset
- Tila-avustukset
  - Suora rahallinen avustaminen
  - Huojennetut vuokrat
  - Tilojen maksuttomuus
  - Tilojen vuokraaminen järjestöiltä
- Tuki tapahtumien järjestämiseen
- Hallinnollinen tuki
- Muut mahdolliset tukimuodot

KUNTALIITTO

Järjestöjen merkitys lisäarvon tuottajana

- Kuvailkaa millaista lisäarvoa järjestöt tuottavat kuntalaisille: heidän hyvinvoinnilleen ja osallisuudelleen, osallistumis-mahdollisuuksilleen ja yhteisöllisyydelleen
- Miettikää, missä toiminnassa järjestöjä voidaan hyödyntää osana palvelutuotantoa

KUNTALIITTO

Toiminnan lainsäädännöllinen kehys

Kansalaistoiminnan tukeminen lainsäädännössä (esimerkkejä)

Kuntalaki 410/2015

1§ ja 22§ säädetään seuraavasti:

- Kuntalaisten hyvinvoinnin ja alueen elinvoiman edistäminen. Palveluiden järjestäminen taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. (1§)
- Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaaminen. (22§)

Substanssilainsäädäntö

Liikuntalaki 390/2015

Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle mm. tukemalla kansalaistoimintaa, mukaan lukien seuratoiminta. (5§)

Nuorisolaki 1285/2016

Kunnan tehtävänä luoda edellytyksiä luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle mm. tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. (8§)

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019

Kunnan tehtävinä mm. edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa. (3§)

Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016

Kunnan tehtävänä on mm. tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan (6§)

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021

6§ ja 7§ Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa ja hyvinvointialueella, mm.

- Kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.
- Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

9 + 2 toimenpidettä kuntien ja järjestöjen paikallisen yhteistyön edistämiseen

Työkirja nykytilan arvioimiseksi ja tavoitteiden asettamiseksi

KUNTALIITTO

Ideoita ja ehdotuksia paikallisen yhteistyön kehittämiseksi

1. Tunnistakaa järjestötyön merkitys ja mahdollisuudet kunnan palveluiden ja osallisuuden toteuttamisessa eri toimialoilla sekä näihin liittyvä lainsäädäntö.
2. Tunnistakaa järjestötoiminnan ja muun vapaaehtoistoiminnan rooli osana kunnan jatkuvasti muuttuvaa toimintaympäristöä. Huomioikaa tämä mahdollisuuksien mukaan kunnan strategia- ja taloussuunnitteluprosesseissa.
3. Arvioikaa kunnan mahdollisuudet edistää järjestöjen toimintaa ja sen jatkuvuutta muuttuvassa toimintaympäristössä.
4. Määritelkää tarvittaessa kunnan strategisten valintojen pohjalta järjestöyhteistyön tavoitteet ja sen hyödyntämiseen sovellettavat periaatteet sekä avustamisen ja muiden tukipalveluiden muodot kunnassanne. Määrittelyssä on hyvä huomioida tasapaino vapaan kansalaistoiminnan tukemisen ja tavoitteellisen avustamisen välillä.
5. Hyödyntäkää olemassa olevia rakenteita (mm. järjestöfoorumit, seuraparlamentit) tai muodostakaa tarvittavat rakenteet järjestöyhteistyön hoitamiseen.
6. Yhdessä hyvinvointialueiden kanssa, tarkastelkaa säännöllisesti yhteistyön toimivuutta ja vastuunjakoa järjestötoiminnan edistämiseksi.
7. Huomioikaa hankintalain, kuntalain ja muun lainsäädännön asettamat vaatimukset ja mahdollisuudet järjestöiltä hankittavissa palveluissa.
8. Hyödyntäkää uuden teknologian mahdollisuuksia järjestöyhteistyössä huomioiden järjestökentän edellytykset niiden käyttöön.
9. Panostakaa avustusten luotettavaan seurantaan ja raportointiin sekä läpinäkyviin avustusprosesseihin.

+ Tehkää yhteistyötä muiden kuntien kanssa järjestöyhteistyön edistämisessä ja hyvien käytäntöjen jakamisessa.

+ + Kaksikielisissä kunnissa huomioikaa molemmat kansalliskielet tasavertaisesti järjestöille suunnatussa viestinnässä ja huomioikaa systemaattisesti sekä suomen- että ruotsinkieliset järjestöt kunnan osallistamis- ja yhteistyörakenteissa.

KUNTALIITTO

Muuta ajankohtaista

- Järjestöleikkausten vaikutus kunnissa
  - Vaikuttaa ensi sijaisesti STEA-avustusten saajia
  - Voi vaikuttaa myös paikallisella ja alueellisella tasolla, jos toimintaa supistetaan
  - Toiminta tärkeää, mutta **kuntien syytä olla varovaisia suhteessa valtionrahoituksen paikkaamiseen**
  - Hyvinvointialueet ovat voineet hakea rahoitusta järjestötoiminnan tukemiseen
    - Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) myöntämä 25 miljoonan euroon valtionavustushaku sote-alan järjestötoiminnan kehittämiseen oli avoinna syys-lokakuussa.
    - Rahoituksella tuetaan alueellista järjestötoimintaa sekä järjestöjen tekemää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä vuosina 2027–2030

- De minimis-sääntely puhututtaa, Kuntaliitto kysymyksiä ja vastauksia
  - Hakuohjeisiin kannatta sisällyttää tarkoituksenmukainen ohjeistus, jotta vältyttäisiin tarpeettomilta lisäselvityksistä hakuprosessin myöhemmissä vaiheissa.
  - Jos tarkoituksenmukaista ohjeistusta ei sisällytetä hakuohjeisiin, niin se voi myöhäisemmässä vaiheessa aiheuttaa merkittävästi lisää hallinnollista työtä muun muassa sen suhteen, tuleeko avustus myöntää hakijalle de minimis-tukena ja onko sen myöntämiseen de minimis-tukena oikeudelliset edellytykset olemassa vai ei.
  - Jos tuki on myönnetty vastoin de minimis-asetuksen säännöksiä ja menettelysäännöksiä, niin kyseessä on laiton valtiontuki, johon kohdistuu tuen takaisinperintävelvollisuus korkoineen.

Uutinen työkirjasta

Työkirja löytyy uutisen lopusta

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

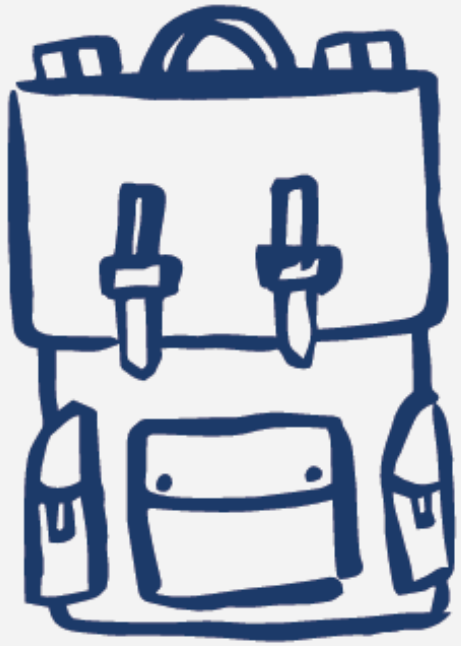
Vapaan sivistystyön ajankohtaiset

Annakaisa Tikkinen

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Miljoona suomalaista ei voi olla väärässä

Vapaan sivistystyön koulutuksiin osallistui Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2024 noin

930 000 opiskelijaa

Yhteensä koulutuksiin osallistumisia oli noin

1,8 miljoonaa

järjestettyjä opetustunteja oli noin

2,7 miljoonaa

KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Vapaa sivistystyö 2035

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmä valmistelee vapaan sivistystyön tulevaisuutta koskevaa **tavoitetilaa** vuodelle 2035 sekä tunnistaa tarvittavia **toimenpiteitä** tavoitetilan saavuttamiseksi.

Väliraportti (9/2026): ”Tulevaisuustyöryhmä näkee vapaan sivistystyön vahvana ja joustavana elinikäisen ja jatkuvan oppimisen toimijana. Työryhmä on määritellyt sille strategisia kehittämissuuntia.”

- Jatkuva oppiminen, osaamis- ja koulutustason nosto sekä uudet koulutuspolut
- Demokratiataidot, resilienssi ja sivistys kriisien ajassa
- Hyvinvoiva Suomi: elämänmurrosten kumppani ja kansanterveyden vahvistaja
- Tekoäly- ja digiosaaminen: tulevaisuuden perustaito
- Kotoutumisosaamisen täysimääräinen hyödyntäminen
- Harvaan asutut alueet, aluekehitys ja kestävyysmurros

Loppuraportti julkaistaan 8.12. klo 13

Väliraportin vihjeet jatkosta

- Työryhmä esittää että vapaan sivistystyön **lainsäädäntöä, rahoitusjärjestelmää ja toimintatapoja päivitetään**, jotta sen koko potentiaali voidaan hyödyntää yhteiskunnassa täysimääräisesti.
- Vapaata sivistystyötä tulisi kehittää jatkossa aiempaa **yhtenäisempänä kokonaisuutena**.
- Oppilaitosten **alueellista yhteistyötä ja koulutusten vaikuttavuutta** tulee kehittää niin, että oppilaitokset pystyvät kokonaisvaltaisesti vastaamaan alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin.
- Järjestelmän **kustannustehokkuutta** voidaan vahvistaa toteuttamalla valtakunnallisia hallinnollisia ja digitaalisia uudistuksia ja palveluita.
- Seuraavassa hallitusohjelmassa olisi mahdollista päättää vapaan sivistystyön kokonaisuudistuksen käynnistämisestä.

Ministeriöiden virkanäkemykset tarjoavat puolueille syötteitä seuraavalle hallituskaudelle

Valtiovarainministeriön virkapuheenvuoro ”Luota tulevaan” 7.10.

- Julkisen talouden kestävyys, julkisen hallinnon tuottavuus, kasvun edellytykset (mm. koulutustason nosto, TKI), riskienhallinta

Valtiovarainministeriön meno- ja rakennekartoitus 26.10.

- Vaihtoehtoisia ratkaisuvaihtoehtoja julkisen talouden velkaantumisen pienentämiseksi: ”buffet-pöytä”, joka tarjoilee päättäjille erilaisia sopeutusvaihtoehtoja

Opetus- ja kulttuuriministeriön virkanäkemys 12/2026

Vapaa sivistystyö meno- ja rakennekartoituksessa

Vapaan sivistystyön kokonaisrahoitus

- Valtionrahoituksen vähentäminen esimerkiksi 30 % – 60 milj. €
- Valtionrahoituksen lakkauttaminen kokonaan – 204 milj. €
- Indeksikorotusten poistaminen – v. 2031 mennessä vaikutus 22 milj. €

Vapaan sivistystyön tietyt toiminnot

- Kansanopistovuoden lakkauttaminen – 7 milj. €
- Opintokeskusten rahoituksen poistaminen – 15 milj. €

KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

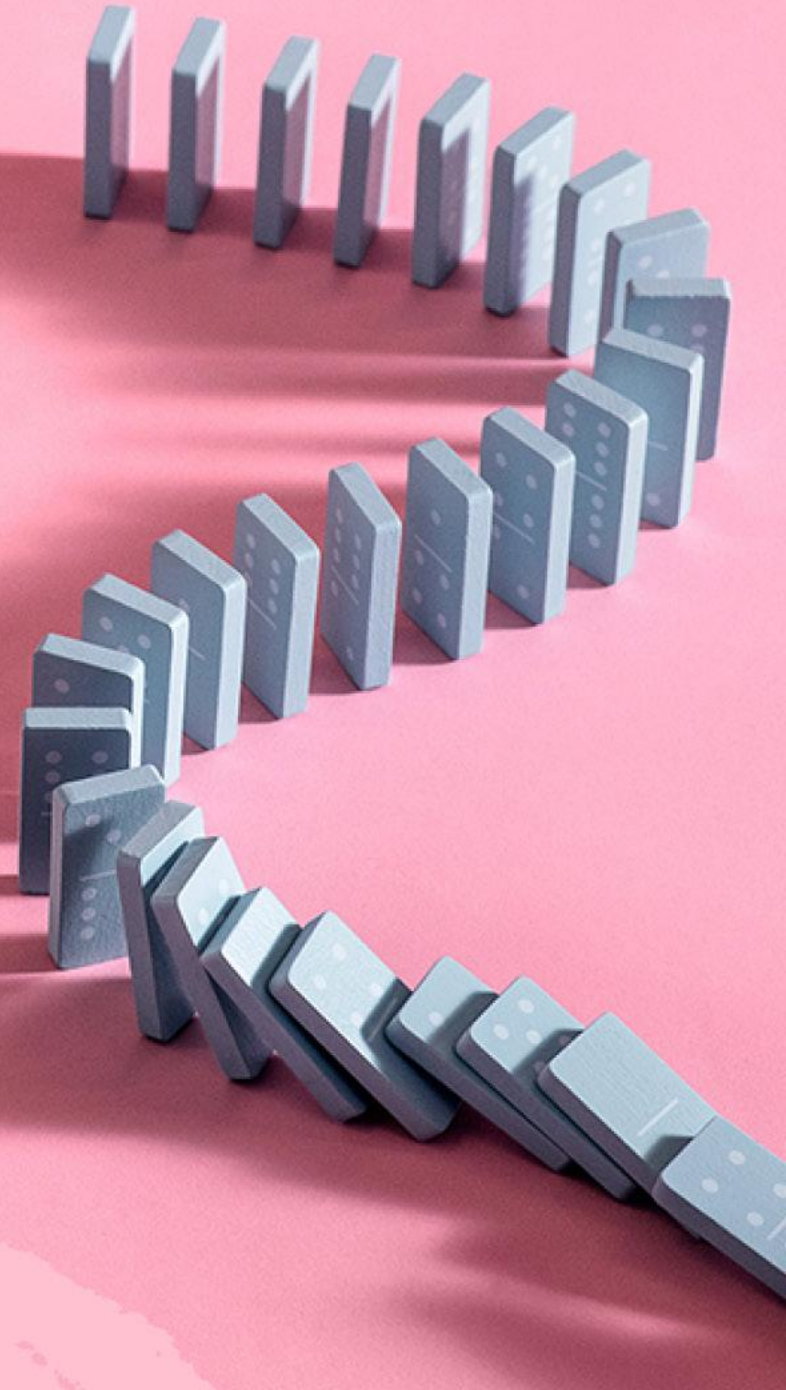
Valtiovarainministeriön viestejä:

"Toimintaa pitää priorisoida yhteiskunnallisesti vaikuttavaan suuntaan."

"Vapaa sivistystyö ei kuulu valtion ydintoimintoihin."

"Vapaan sivistystyön loppuminen kokonaan vähentäisi myös yhteiskunnan kannalta merkityksellisempää opetusta."

"Rahoituksen pienenemistä reaalisesti voisi pyrkiä korvaamaan kurssimaksujen korotuksilla."

Karvin arviointi: Vapaan sivistystyön yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja saavutettavuus

Arviointi tuottaa ajankohtaista tietoa vapaan sivistystyön merkityksestä, vaikutuksista ja kehittämisen mahdollisuuksista.

- Millaisia vaikutuksia vapaa sivistystyö tuottaa yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan tasolla.
- Miten vapaan sivistystyön saavutettavuus toteutuu.
- Millä tavoin vaikutuksia ja vaikuttavuutta voidaan mitata, seurata ja johtaa.
- Millaisia hyviä käytänteitä oppilaitoksilla ja ylläpitäjillä on vaikuttavuuden johtamisessa.
- Arvioinnin tuloksena syntyy ehdotus vapaan sivistystyön vaikuttavuuden arviointikehikoksi (ydinmittarit ja syventävät mittarit), jota vapaan sivistystyön toimijat voivat hyödyntää toimintansa arvioinnissa ja kehittämisessä myös arvioinnin päätyttyä.

Loppuraportin julkaisu 9.12. klo 13

KUNTALIITTO Kommunförbundet

Esimakua arvioinnista: Vapaan sivistystyön vaikutukset ja saavutettavuus osallistujien kokemana

Lähes 15 000 vastaajaa! Karvi kannustaa vapaan sivistystyön toimijoita hyödyntämään arviointituloksia toimintansa kehittämisessä

- **Aikuiset:** Merkittäviä hyvinvointivaikutuksia sekä luovien taitojen, kieli- ja kulttuuriosaamisen, oppimiseen liittyvien taitojen sekä sosiaalisten, vuorovaikutuksellisten ja sivistyksellisten valmiuksien vahvistumista. Myös jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia sekä valmiuksia toimia aktiivisesti yhteisöissä, työelämässä ja yhteiskunnassa.
- **Lapset ja nuoret:** Lisääntyneet valmiudet huolehtia omasta hyvinvoinnista, kyky oppia uutta, toimia muiden kanssa ja ilmaista itseään sekä kyky kehittää omaa osaamistaan.

Vielä pari ajankohtaista!

Lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen ja kansalaisopistojen keskimääräiset yksikköhinnat vuodelle 2027 vahvistettu; kansalaisopistojen keskimääräinen yksikköhinta 111,07 euroa / opetustunti

Aikuisten lukutaitokoulutuksen ja kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet on julkaistu; päivitetyt paikalliset opetussuunnitelmat otettava käyttöön 1.1.2027

Eduskunnan käsittelyssä vielä muutama lakiesitys: **häiriötilanteet** & **osaamistietovaranto**

Mitä tuore Ankkuri-selvitys kertoo ja mitä kunnissa on hyvä tietää Active Clubs -toiminnasta?

Elsa Mantere & Tatu Keitaanniemi

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Kuntaliitto selvitti Ankkuritoiminnan tilaa ja tuloksista selviää, että...

Nuorisotyö ei ole mukana tai osana Ankkuritoimintaa tarkoituksenmukaisesti. Osassa kuntia nuorisotyö on eri syistä ulkopuolinen tai sivuutettu toimija.

Nuorisotyön asiantuntemus tulisi ottaa mukaan, jotta toimintamallin resurssit ja potentiaali saadaan hyödynnettyä täysimääräisesti.

Käytännöt painottuvat reaktiiviseen toimintaan - **ennaltaehkäisevä painotus puuttuu huolestuttavan usein.**

Interventiot tapahtuvat vasta rikosten ja radikalisoitumisen jo tapahduttua. Tarvetta on erityisesti ennaltaehkäisevään toimintaan ja varhaisessa vaiheessa ongelmiin puuttumiseen.

Toimintamallissa tapahtunut selvästi **muutoksia, supistumista tai hiipumista ympäri Suomen.** Mallin toimintatavoista on epätietoisuutta ja epäselvyyksiä.

Paikoittain toiminta erinomaista, mutta toimintaympäristön muutokset ja muut haasteet luovat **tarvetta tiedolle ja toiminnan rakenteiden selkiyttämiselle.**

Nuorisotyön rooli Ankkuritiimeissä ja –toiminnassa

- Nuorisotyöllä on **aktiivinen ja merkittävä rooli** Ankkuritoiminnassa.
- Nuoret **luottavat** nuorisotyöntekijöihin ja nuorisotyön mukanaolo **madaltaa kynnystä** osallistua toimintaan sekä lisää Ankkuritoiminnan **tunnettavuutta.**
- Nuorisotyö **tuntee** nuoret ja ovat **läsnä** arjessa: kaduilla, koulussa, vapaa-ajalla.
- Osassa Ankkuritiimeissä nuorisotyön rooli ja asema kuitenkin **olematon, ulkopuolinen ja epäyhdenvertainen.**
- Toiminnassa tapahtunut viime vuosina **muutoksia** (resurssien niukkuus, hyvinvointialueuudistus), jotka muokanneet myös nuorisotyön roolia.
- **Tieto, toiminta ja resurssit** keskittyvät ja riittävät monesti vain isompiin kuntiin.

Ankkuritoiminnan yleinen kehittäminen

- **Poliisille enemmän resurssia toimintaan** ja **nuorisotyö paremmin mukaan** sekä rooli vahvemmaksi.
- Toiminnan muuttamista reaktiivisemmasta **ennaltaehkäisevämmäksi.**
- **Pienten kuntien huomioimisella** nuorten yhdenvertaisuuden edistämistä.
- **Yhteistyön lisääminen** toimijoiden kesken sekä alueellisesti.
- **Viestinnän** ja tiedotuksen parantaminen sekä **toimintatapojen** laajempi yhtenäistäminen, tilastointi ja raportointi.
- Enemmän **jalkautumista** lähemmäs nuoria: koulut, päättärit, nuorisotilat.
- **Ankkuripuhutteluiden** odotusaikoja lyhyemmiksi, **seurantaa** tapaamisten jälkeen ja keskusteluiden nuorilähtöisyyden lisäämistä.

Yleisiä huomioita ja toistuvia trendejä vastauksissa

- **Nuorisotyö ei ole mukana tai osana toimintaa** tarkoituksenmukaisesti. Nuorisotyö on ulkopuolinen tai sivuutettu toimija eri syistä.
  - Nuorisotyön asiantuntemus erityisesti ilmiöistä olisi tärkeää huomioida ja hyödyntää.
- Toiminta liian reaktiivista ja puuttuu vasta rikoksien jo tapahduttua ja tilanteen eskaloiduttua: **ennaltaehkäisevä painotus puuttuu.**
  - Toive matalan kynnyksen yhteydenottolomakkeista ja ohjaamisesta, toimintaan otettavien nuorien profiilin laajentamisesta ja varhaisemmasta puuttumisesta huolen herätessä. Rikosilmoituksen tai lastensuojeluilmoituksen ei tulisi olla ainoa väylä toimintaan.
- **Toiminnan vähäisyys pienissä kunnissa** nousee vahvasti esiin.
  - Toimintaa koordinoi iso kunta tai se on keskittynyttä resurssien ja kysynnän takia.
- Toisaalta hyviä tuloksia toimivuudesta erityisesti kaupungeista.
- Toimintaa toteutetaan **eri tavoin ja eri resurssein.**
  - Koko toiminnan toteuttamisen skaala näkyvissä: rakenteellisesta, pitkäjänteisestä ja vaikuttavasta työstä olemattomaan toimintaan.

Yleisiä huomioita ja toistuvia trendejä vastauksissa

- Toiminnassa selvästi tapahtunut **muutoksia, supistumista tai hiipumista ympäri Suomen.**
  - Muutosta tapahtunut **huonompaan suuntaan.**
  - Hyvinvointialueuudistus muokannut toimintaympäristöä, osallistuvia toimijoita ja resursseja.
  - **Tarvetta tiedolle ja toiminnan rakenteiden selkiyttämiselle**: laajaa epätietoisuutta ja hähmäisyyttä.
    - *”Aiemmin toimi.. Aiemmin oli mahdollista… Oli aiemmin hyvää.. Ajettiin alas…”*
- Vastauksissa havaittavissa paljon **väärinymmärryksiä** Ankkuritoiminnan luonteesta ja tarkoituksesta havaittavissa **erilaisia käsityksiä ja epätietoisuutta.**
  - Epäselvyyttä erityisesti nuorisotoimen tarkoituksenmukaisesta roolista: Kuuluuko nuorisotoimi osaksi Ankkuritiimiä ja missä muodossa? Kuinka vahva painotus ja vetovastuu poliisilla tulisi toiminnasta olla?
  - Vastauksien epäselvyydestä ja erilaisista näkemyksistä Ankkuritoiminnasta herää kysymys: Onko toiminnan arvo ja potentiaali, käsikirja ja valtakunnallinen toimintamalli tiedossa?

Tiedote selvityksestä

Tuloskoonti

Mitä ovat active clubit

- Active clubit ovat paikallisten äärioikeistolaisten ryhmittymien verkosto
- Itsenäisten paikallisten ”clubien” verkosto, jolla ei keskitettyä hallintoa tai varsinaista hierarkkista rakennetta.
  - Toiminta on käynnistyi ja levisi Yhdysvalloissa 2020-luvun alussa
  - Levinnyt useisiin Euroopan maihin, myös pohjoismaihin.
- Toiminta keskittyy liikunnan (erityisesti kamppailulajit) ja ryhmäidentiteetin ympärille
- Ryhmät esittäytyvät ulkopuolelle
  - Urheilu- ja ulkoiluryhminä sekä itsensä kehittämisen yhteisöinä
- Ryhmien toiminnassa esiintyy yleisesti äärioikeistolaista ideologiaa, valkoisen ylivallan kannatusta sekä seksuaalivähemmistöjen vastustamista
- Paikallisten ryhmien ideologiset painotukset voivat vaihdella

- Active clubit ovat näkyneet viime vuosina eri mielenosoituksissa
- Suomalaiset Active clubit ovat kansainvälisesti verkostoituneita
- Kamppailulajeja harjoitetaan mm. vastamielenosoittajia vastaan toimimiseen sekä valmistaudutaan laajempaan yhteiskunnalliseen konfliktiin
- Active clubit eivät vaikuta Suomessa terrorismin uhkaan, mutta luovat alusta väkivaltaiselle radikalisoitumiselle
- Toiminta vetoaa erityisesti nuoriin miehiin
- Toiminta aktiivista myös eri verkkoalustoilla

Radikalisoitumiseen vaikuttavat tekijät

Vetävät tekijät

Tekijöitä, jotka lisäävät ryhmittymien houkuttelevuutta yksilöiden silmissä.

- Sosiaalisuuden kautta koettu merkityksellisyys
- Ryhmän tuoma järjestys ja rutiini yksilön elämään
- **Kuuluvuuden tunne**
- **Sosiaalinen koheesio**
- Vallantunne ja lojaliteetin tunne
- Merkityksellisyyden tunne ideologisen tehtävän kautta, jota ryhmä vahvistaa
- Digitaalisen ympäristön merkitys

Työntävät tekijät

Tekijöitä, jotka nousevat yksilöstä itsestään ja tämän lähiympäristöstä

- Syrjäytyminen
- **Vähentynyt luotto viranomaisiin**
- Epäoikeudenmukaisuuden tunne
- Henkilökohtaiset elämän kriisit
- Sosiaalinen ja ekonominen huono-osaisuus.
- Muutokset identiteetissä
- **Pettymys vallitsevaan yhteiskunnalliseen ja poliittiseen tilanteeseen**
- **Omanarvontunteen poistuminen ja sen takaisin otto**

Tilojen käyttö

- Kuntalain mukaan kuntien tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja kestävää kehitystä, mikä edellyttää yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon huomioimista kaikessa toiminnassa.
  - Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus | Kuntaliitto.fi
- Kuntien tulee olla tietoisia siitä, minkälaista toimintaa kunnan tiloissa järjestetään.
  - Vaatii toimialojen välistä aktiivista tiedonvaihtoa
- Kunta voi laatia tilojen käytölle kättöehdot tai julkisille tiloille käyttösäännöt
  - Kunnan toiminnan tulee edistää kaikkien yhdenvertaisuutta. Mahdolliset rajoitukset tilojen käyttämiseen tulee olla suhteellisia ja menettelyä tulee soveltaa samanlaisissa tapauksissa yhtenäisesti. Menettely ei saa olla syrjivää tai mielivaltaista.

Yhteistyö urheiluseurojen ja muiden toimialojen kanssa kanssa

- Tiivis yhteistyö erityisesti kunnan alueella toimivien kamppailulajien seurojen kanssa ilmiön tunnistamiseksi ja torjumiseksi
  - On myös tärkeä huomata, että kamppailulajeja tarjoavat vakiintuneet seurat eivät liity liikkeeseen mitenkään ja leimaamista on vältettävä
- Seurayhteistyöllä voidaan luoda myös vaihtoehtoisia ympäristöjä harjoittaa kamppailulajeja ilman ideologista taustaa
- Kunnan eri toimialojen kesken on hyvä käydä keskustelua ilmiön tunnistamiseksi ja torjumiseksi. Erityisen tärkeää on liikuntatoimen ja nuorisotoimen välinen vuoropuhelu ja toimenpiteet.
- Ilmiön kitkemiseksi on tärkeä tunnistaa myös monialaiset yhteistyön tarve mm. poliisin ja hyvinvointialueen kanssa.

KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Ajankohtaista vapaa-ajan palveluista

Maria Salenius

Tieto toimenpiteiksi – lasten ja nuorten hyvinvointia tiedolla johtamalla (2026–2028) | Kuntaliitto.fi

TEAviisari: Liikunnanohjaukseen saatu lisää resursseja, mutta samalla harjoitusvuoromaksuissa kuntien erot kasvaneet | Kuntaliitto.fi

Rasisminvastainen kampanja ja teemaviikko 16.–22.3.2027 – Puutu rasismiin | Kuntaliitto.fi

Johanna Selkee & Sanna Lehtonen, Suomen Kuntaliitto

Seinistä sisältöihin

Taide- ja kulttuurilaitosten tulevaisuus kunnissa

Esiselvityksen julkaisutilaisuus, Kuntatalo 2.11.2026

Kuntaliitto selvitti: Taide- ja kulttuurilaitosten uudistumista ei voi enää lykätä | Kuntaliitto.fi

Vartteja vapaa-ajasta

Kiitos osallistumisestasi!

Nähdään ensi vuonna samoissa merkeissä!

